

Nr 186.

Av herr **von Sydow**, om fästande av visst villkor vid beviljande av anslag för bekämpande av arbetslösheten samt lindrande av nöd.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 150 angående anslag för bekämpande av arbetslösheten samt lindrande av nöd har jag härmed äran väcka följande motion.

I den kungl. propositionen framhålles, att lönepolitiken vid nödhjälpsarbeten, som anordnas från det allmännas sida, måste vara dikterad uteslutande av offentliga allmännyttiga hänsyn. Vid dessa nödhjälpsarbeten måste lönerna vid varje tillfälle och på varje särskild ort understiga de på den öppna arbetsmarknaden gällande. I motsatt fall skulle nödhjälpsarbetena konkurrera med den privata företagsamheten om arbetskraften, vilket skulle leda till ohållbara konsekvenser. När sålunda lönerna på den öppna arbetsmarknaden äro i tillbakagång, såsom för närvarande obestridligen är fallet, böra lönerna för nödhjälpsarbetarna följa efter, så att det icke blir förmånligare för en arbetare att vara sysselsatt med nödhjälpsarbete än att söka sig arbete på den öppna arbetsmarknaden. Särskilt under nuvarande förhållanden, då en stor del av vår industri arbetar med förkortad arbetstid och motsvarande minskning i arbetsförtjänsten, skulle detta utgöra en frestelse för arbetare att lämna sin anställning i industrien för att taga anställning med högre förtjänst vid ett nödhjälpsarbete.

I huru hög grad man tänkt sig, att avlöningarna vid nödhjälpsarbete böra understiga avlöningarna i den öppna arbetsmarknaden, framgår av § 3 i kungl. kungörelsen den 22 oktober 1920 angående understöd åt medellösa arbetslösa samt bidrag av statsmedel därtill. I denna paragraf stadgas nämligen, att därest medellös arbetslös åtnjuter bidrag av

arbetsgivare eller arbetslöshetskassa, understöd likväl må utgå till honom, dock högst med så stort belopp, att detsamma jämte nämnda bidrag uppgår till två tredjedelar av den i orten vid tiden för lämnandet av understöd vanliga avlöningen för arbetare av samma arbetsförmåga och med liknande arbete.

Vid fastställandet av arbetslönen vid de statsarbeten, som anordnats för arbetslösa, synes man enligt redogörelsen i den kungl. propositionen i allmänhet hava tagit hänsyn till dessa grunder för lönepolitiken. Där- emot har förekommit, att kommuner på egen hand anordnat nödhjälps- arbeten för arbetslösa och därvid alldeles åsidosatt nyssnämnda, fullt riktiga regler för lönesättningen. Sålunda har enligt uppgift i dags- pressen inom Stockholms kommun anordnats nödhjälpsarbeten med en lön för grovarbetare av 1: 30 kronor i timmen, i Nacka kommun liknande arbeten med en lön av 1: 75 kronor i timmen och i Malmö enahanda ar- beten med en lön av 1: 65 kronor i timmen. Det är uppenbart, att dessa löner överstiga två tredjedelar av den i orten vanliga avlöningen för dylika arbetare, åtminstone de båda senare torde uppgå till normal- lönen eller överstiga den. Genom nödhjälpsarbeten, anordnade på sådant sätt, motverka kommunerna det allmännas verksamhet för arbetslöshetens bekämpande. Denna verksamhet bör nämligen, såsom framgår av den kungl. propositionen, inriktas i första hand på att förmå de arbetssökande att söka anställning i den privata verksamheten, och endast där detta befinner sig omöjligt hänvisa till det offentligas hjälp. Blir avlöningen vid nödhjälpsarbetena högre eller lika eller i det närmaste lika stor som vid den privata verksamheten, uppstår fara att arbetskraft drages därifrån till nödhjälpsarbetena, och arbetslösheten vid de privata företagen så- lunda ökas.

Det synes mig uppenbart, att från statens sida bör göras vad som göras kan för att hindra kommunerna att på detta sätt öka den arbets- löshet, som redan finnes och hotar taga allt större dimensioner. I varje fall bör åtminstone en kommun, som på detta sätt handlar emot statens intresse, icke under några omständigheter erhålla del av de medel, som från statsmaktens sida anslås till bekämpande av arbetslösheten och lind- rande av nöd.

Jag tillåter mig alltså föreslå,

att riksdagen vid beviljande av anslag för be- kämpande av arbetslöshet och lindrande av nöd måtte för sin del vid anslaget knippa det villkor, att kom- mun, som anordnar nödhjälpsarbeten och därvid till de

arbetslösa utbetalar avlöning, som överstiger två tredjedelar av den i orten vid tiden vanliga avlöningen för arbetare av samma arbetsförmåga och med liknande arbete, icke av statsmedel må beviljas någon ersättning för vad av kommunen utgivits till understöd eller hyresbidrag åt medellösa arbetslösa.

Stockholm den 30 mars 1921.

Hjalmar von Sydow.